

OPAS ASEPTTIKASTA DOULATOIMINNASSA

SISÄLLYSLUETTELO

ASEPTIIKKA	3
VAROTOIMET	3
VALMISTAUTUMINEN DOULAUKSEEN	4
SAAPUMINEN SAIRAALAAN	4
KÄSIENPESU	5
SUOJAKÄSINEET	5
KÄSIENPESUOHJE	6
KÄSIDESINFEKTIO	7
SYNNYTYSSALISSA	8
ERITETAHRAT	9
VÄLINEIDEN PUHDISTUS	9

ASEPTIIKKA

Aseptiikalla tarkoitetaan työskentelytapaa, jolla estetään mikrobien leviäminen. Mikrobit leviävät usein käsien ja likaisten välineiden välityksellä, joten hyvä käsihygienia ja puhtaat välineet ovat ehdottoman tärkeitä, jotta mikrobien leviäminen voidaan estää.

Aseptisen työskentelyn tarkoituksena on estää mikrobien leviäminen asiakkaasta doulaan tai doulasta asiakkaaseen ja näin ehkäistä mahdollisen infektion synnyn. Aseptiikkaan kuuluu myös omasta henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen. Doulan tulee huolehtia säännöllisestä peseytymisestä, ihon, kynsien ja suun hoidosta. Myös vaatteiden puhtaudesta tulee huolehtia.

VAROTOIMET

Varotoimien tarkoitus on estää mikrobien siirtyminen henkilöstä tai välineestä toiseen. Doulan tulee huomioida, että kuka tahansa voi olla tarttuvan taudin kantaja ja siksi varotoimia tulee noudattaa jokaisen asiakkaan kohdalla. Kaikkea eritettä kuten lapsivettä tai verta tulee pitää tartuntavaarallisena.

Keskeiset varotoimet, joita doulan tulee noudattaa jokaisen doulauksen kohdalla ovat oikein toteutettu käsihygienia, suojainten käyttö ja eritetahrojen sekä välineiden oikeanlainen puhdistus.

VALMISTAUTUMINEN DOULAUKSEEN

Ennen synnytykseen lähtöä doulan tulee huomioida seuraavat asiat:

- ❖ Älä pue koruja ja kelloa lähtiessäsi doulaukseen. Myöskään kynsilakkaa, pitkiä kynsiä tai rakennekynsiä ei tulisi olla. Nämä estävät hyvän käsihygienian toteuttamisen.
- ❖ Doulaukseen tulee pukea puhtaat vaatteet, jotta ei vie mikrobeja kotoa sairaalaan ja kotiin saapuessa vaatteet tulee laittaa pesuun, jotta ei kuljeta sairaalasta mikrobeja kotiin.
- ❖ Doulan tulee ottaa sisäkengät mukaan doulaukseen. Huomioi, että kengät on puhdistettu viimeisimmän käyttökerran jälkeen.
- ❖ Doulauksessa käytettävän kassin tulee olla pestynä ja laitteiden sekä välineiden tulee olla puhdistettuja ennen uutta doulausta. Jokaisella synnyttäjällä on oikeus puhtaisiin välineisiin.

SAAPUMINEN SAIRAALAAN

Sairaalaan saapuessa jätä ulkovaatteet ja ulkokengät sekä isommat kassit niille tarkoitettuihin säilytystiloihin sairaalassa. Vaihda sisäkengät ja ota vain välttämätön tavara kuten doulakassi mukaan synnytys saliin. Kädet pestään saippualla ja desinfioidaan ennen synnytys saliin menoa.

KÄSIENPESU

Käsienpesun tarkoituksena on poistaa lika ja vähentää mikrobien ja itiöiden määrää käsissä. Pelkkä käsienpesu poistaa käsien ihon pinnalta noin puolet mikrobeista, joten pesun lisäksi käsien desinfiointi on tärkeää aina käsienpesun jälkeen.

Kädet tulee pestä, kun käsissä on näkyvästi likaa, on koskettu eritteisiin, ennen ruokailua ja wc:ssä käynnin jälkeen. Ripulitautien itiöt eivät kuole käsidesinfektioaineella vaan ne pitää pestä pois käsien iholta saippualla.

Tehokas käsienpesu kestää puolesta minuutista minuuttiin. Käsien kunnollinen kuivaus on tärkeää koska kosteisiin käsiin jää enemmän mikrobeja kuin kuiviin käsiin.

SUOJAKÄSINEET

Suojakäsineiden tarkoitus on estää tartuntojen leviäminen ja suojata käsiä eritteiltä. Erityisesti mikäli käsiesi iho on rikki, on syytä käyttää suojakäsineitä tilanteissa, joissa voit saada käsiisi eritteitä. Käsineitä tulee käyttää myös, mikäli hoitohenkilökunta pyytää sinua käyttämään niitä.

Pyydä hoitohenkilökunnalta käsineet, jotta synnytyksessä käytettävät käsineet pysyvät puhtaina. Desinfioi kätesi aina ennen suojakäsineiden pukemista ja heti suojakäsineiden riisumisen jälkeen.

KÄSIENPESUOHJE

KÄSIDESINFEKTIO

Käsidesinfektion tarkoitus on poistaa käsistä ympäristön koskettelusta käsiin tulleet mikrobit. Käsien desinfiointi pysäyttää tartuntoja aiheuttavien mikrobien leviämisen ja estää tartuntojen syntymisen.

Käsihuuhde on käsille hellävaraisempi kuin kuivattava käsienpesu. Käsihuhuhteet sisältävät glyserolia, joka hoitaa käsien ihoa.

Käsihuhdetta tulee käyttää aina:

- ❖ Osastolle saapuessa
- ❖ Potilashuoneeseen mennessä
- ❖ Potilashuoneesta lähtiessä
- ❖ Sairaalasta poistuessa
- ❖ Käsienpesun jälkeen
- ❖ Ennen suojakäsineiden pukemista
- ❖ Suojakäsineiden riisumisen jälkeen
- ❖ Ennen asiakkaan koskettamista
- ❖ Asiakaskontaktin jälkeen
- ❖ Ennen ja jälkeen ammeveteen koskettamista, mikäli päätät olla kosketuksissa ammeveteen ilman suojakäsineitä

Käsidesinfektio tulee tehdä oikein, jotta tulos on tehokas ja mikrobit kuolevat käsistä.

1. Ota käsihuhdetta kuiviin käsiin 3-5ml eli 2-3 painallusta.
2. Hiero huuhdetta 20-30 sekuntia. Käy läpi sormenpäät, kämmenet ja kämmenselät, sormien välit ja peukalot.
3. Hiero huuhdetta käsiin niin kauan, että huuhde on täysin haihtunut ja kädet kuivat.

SYNNYTYSSALISSA

Synnytyssalissa tulee huomioida seuraavat asiat:

- ❖ Mikäli synnyttäjälle tehdään jokin toimenpide, jossa käytetään steriilejä liinoja älä koske liinoin tai liinalla rajattuihin alueisiin tai kurota liinojen yli. Steriilit liinat ovat yleensä sinisiä tai vihreitä.
- ❖ Mikäli haluat käyttää suojakäsineitä pyydä niitä kätilöltä, älä itse ota käsineitä laatikosta, jotta synnytyksessä käytettävät käsineet pysyvät puhtaina.
- ❖ Pese kädet saippualla ja desinfioi aina kun olet ollut kosketuksissa eritteiden kanssa.
- ❖ Desinfioi kätesi aina poistuessasi synnytyssalista ja kun palaat synnytyssaliin. Näin et kuljeta mikrobeja salista salin ulkopuolelle etkä ulkopuolelta synnytyssaliin. Jos synnyttäjällä on ripuli pese kätesi saippualla ennen desinfiointia, kun poistut synnytyssalista yleisiin tiloihin.
- ❖ Jos päätät koskea ammeveteen desinfioi kätesi ennen ammeveteen koskemista sekä ammeveteen koskemisen jälkeen.
- ❖ Kaikki sairaalassa tehtävät toimenpiteet vaativat ehdotonta puhtautta, joten jos et ole varma mitä teet, kysy kätilöltä, ettei satu vahinkoa aseptiikan kanssa.

ERITETAHRAT

Synnytyssalissa esimerkiksi kenkiin voi tulla eritettä esimerkiksi lapsivettä, verta tai oksennusta. Eritteiden välityksellä mahdolliset tartunnat leviävät helposti, joten eritetahrat tulee puhdistaa mahdollisimman pian.

Pyydä hoitohenkilökunnalta hanskat ja osastolla käytettävä eritetahrin puhdistusaine. Se voi olla paperipyyhe, johon laitetaan desinfiointiainetta tai desinfektiopyyhe, jossa on valmiiksi desinfiointiainetta. Puhdista eritetahra hanskat kädessä, laita pyyhe ja hanskat roskeen sekä lopuksi desinfioi kätesi.

VÄLINEIDEN PUHDISTUS

Doulauksessa käytettävät välineet kuten TENS-laite tulee puhdistaa jokaisen asiakkaan välillä. Puhdistuksella ja desinfioinnilla pidetään huolta siitä, että käytettävät välineet eivät aiheuta infektioriskiä asiakkaalle.

Puhdistamisen tarkoitus on puhdistaa lika ja mikrobeja välineistä. Pelkkä puhdistus ei kuitenkaan poista mikrobeja yhtä tehokkaasti kuin desinfiointi. Desinfioida voi esimerkiksi keittämällä tai desinfektioaineella. Laitteet ja johdot pyyhitään desinfektiopyyhkeillä tai paperilla, johon on laitettu desinfektioainetta. Välineiden kuljetukseen käytettävän doulakassin tulisi olla pestävä ja se pestään jokaisen asiakkaan jälkeen.